

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VI legislatura

Primer període

Sèrie P - Número 2

Dilluns, 15 de novembre de 1999

Ple del Parlament

PRESIDÈNCIA DEL M. H. SR. JOAN RIGOL I ROIG

Sessió plenària núm. 2, primera reunió

Í N D E X

Debat

del programa i votació d'investidura del diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley,
candidat proposat a la Presidència de la Generalitat de Catalunya (tram. 201-0001/06)

S U M A R I

La sessió s'obre a les onze del matí i tres minuts.

1. Debat del programa i votació d'investidura del diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley, candidat proposat a la Presidència de la Generalitat de Catalunya (tram. 201-00001/06) (punt únic de l'ordre del dia.)

Exposició del programa de govern: *candidat a la presidència de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol i Soley.*

Proposta de país per a Catalunya:

- Eines i recursos 3
- Competitivitat 5
- Nou sistema de finançament 5

Objectius principals durant aquesta legislatura:

- Modificació de lleis estatals 7
- Increment del producte interior brut 8
- Incorporació de les tecnologies de la informació i de la comunicació 9
- Atracció d'inversions estrangeres d'alt nivell 9
- Construcció de grans infraestructures 9
- Priorització de l'ensenyament i de la formació en general 9
- Compleció de la xarxa d'hospitals comarcals i de la reforma de l'atenció primària 10
- Manteniment de l'equilibri territorial 11
- Introducció de mesures a favor de la família 11
- Aplicació de la nova llei d'immigració 11
- Potenciació dels valors col·lectius de la societat 12

La sessió se suspèn a un quart d'una del migdia i dos minuts.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 2.1

La sessió s'obre a les onze del matí i tres minuts. Precedeix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i pel lletrat Sr. Santaló i Burrull.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat en funcions, acompanyat de tot el Govern en funcions.

ORDRE DEL DIA

– Debat del programa i votació d'investidura del diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley, candidat proposat a la Presidència de la Generalitat de Catalunya (tram. 201-00001/06).

El president

Comença la sessió.

Debat del programa i votació d'investidura del diputat M. H. Sr. Jordi Pujol i Soley, candidat proposat a la Presidència de la Generalitat de Catalunya (tram. 201-00001/06)

Prego a la secretària primera que doni lectura a la Resolució del president del Parlament, proposant un candidat a la Presidència de la Generalitat.

La secretària primera

«Presidència del Parlament. D'acord amb l'article 50 de la Llei 3/92, del 23 de març, del Parlament, del president i del Consell Executiu de la Generalitat, i consultats els representants dels partits i grups polítics amb representació parlamentària, proposo a la cambra, com a candidat a la presidència de la Generalitat, el diputat molt honorable senyor Jordi Pujol i Soley. Firmat, Joan Rigol i Roig, president del Parlament de Catalunya, el 10 de novembre de 1999. Palau del Parlament.»

El president

Moltes gràcies. El candidat proposat, molt honorable senyor Jordi Pujol i Soley, té la paraula.

El candidat a la presidència de la Generalitat (Sr. Jordi Pujol i Soley)

Molt honorable senyor president, senyores i senyors diputats, en compliment de l'encàrrec que em va fer el molt honorable president del Parlament, i d'acord amb el que estableix la disposició transitòria cinquena del nostre Estatut, em correspon presentar davant aquest Parlament de Catalunya la meua candidatura com a president de la Generalitat, i demanar la seva confiança.

Ara fa vint-i-cinc anys, a l'inici de la democràcia i de l'autonomia, quin país volíem? Volíem un país democràtic, socialment just, modern, creador de riquesa i econòmicament dinàmic: un país europeu. Volíem un país amb una societat civil forta; volíem un país amb la identitat catalana ben consolidada i amb un alt grau de reconeixement polític i institucional; volíem que Cata-

lunya fos un sol poble, i que tanta gent vinguda de tants llocs s'hi sentís bé i se'l sentís seu; volíem un país convivencial i cohesionat. De fet, volíem allò que havia volgut el president Macià: «Una Catalunya econòmicament pròspera, socialment justa, políticament lliure, espiritualment gloriosa.» Volíem també –i calia aconseguir-ho per fer possibles molts dels objectius que he anomenat–, volíem també un canvi molt radical de l'estructura de l'Estat espanyol. I també volíem que Catalunya fos prou forta i, en tot, prou capaç per esdevenir un factor molt important de progrés econòmic, social i polític d'Espanya; d'una Espanya que volíem que deixés de ser l'Espanya tancada en ella mateixa i marginal a Europa. I ja he dit abans també que volíem una Catalunya molt europea.

Tot això, s'ha aconseguit? Entre tots, ho hem aconseguit? En una part important –i deixant per a després precisions no tan positives–, en una part important, sí. No entraré en detalls ni en dades, simplement, en una part important, crec que sí. I crec que aquesta deu ser, igualment, l'opinió d'aquesta cambra. I així s'expressa també l'opinió pública, segons les dades coincidents de moltes enquestes sociològiques que sobre això s'han fet.

I així ens veuen també des de fora. A Catalunya, així ens veuen també des de fora; des de la resta d'Espanya, des de la resta d'Europa, des de molts llocs del món parlen del que molts en diuen «el model català», amb elogi. Un model que fa pocs dies, un diari italià definia molt esquemàticament –i potser massa esquemàticament–, però d'una manera molt expressiva, amb dues paraules; definia: «*identità e progresso*» –identitat i progrés. I també fa poques setmanes, concretament a primers d'octubre, *Le Monde* parlava de la «*réussite*» –de l'èxit– d'algunes autonomies en situacions similars a Europa; parlava «*des succès de la Catalogne*» –dels èxits de Catalunya–, i concretament els atribuïa, *Le Monde* els atribuïa a haver conjugat un molt fort sentiment nacional –s'entenia nacional català–, amb una obertura «*sur le grand large*», –és a dir, de fet, al món–, i una realitat econòmica positiva.

Sempre dic i repeteixo –i inútilment, em sembla, perquè això no impedeix que se'ns acusi injustament de voler-nos apropiat de tot el mèrit–, sempre he dit i ho repeteixo –i ara ho faig– que en aquest èxit molts i molt diversos hi tenim la nostra part. I avui menys que mai pretenc atribuir a Convergència i Unió ni una engruna més del que ens correspon, perquè la qüestió que plantejo, que plantejaré al Parlament, no tindrà res a veure amb l'atribució de mèrits, sinó que serà aquesta altra, ja que ningú no discuteix que a Catalunya hi ha hagut, durant els darrers anys, un progrés –durant els darrers vint anys..., vint, vint-i-cinc anys–, un progrés molt important. Fins a quin punt això és degut a l'autonomia que tenim? Ja els avanço que, al meu entendre, hi ha contribuït molt –repeteixo que aquest, almenys, és el meu criteri, ho he dit molts cops i ho repeteixo– que, del 1714 ençà, Catalunya no havia tingut mai tant durant tant de temps. Per tant, el balanç crec que és innegablement positiu i ens n'hem de congratular, i ens en podem congratular tots.

Ara bé, ha servit prou? Crec que no. I, sobretot, la pregunta és: el conjunt d'instruments institucionals, polítics i financers de què disposem són suficients per seguir progressant –parlo de futur– i fer-ho en tot el front, en tots els camps? També els avanço que, al meu entendre, no.

Fer..., fer que la resposta pugui ser més afirmativa d'aquí a quatre anys, fer això és l'objectiu prioritari de Convergència i Unió durant aquesta legislatura.

Hem arribat a un punt molt per sobre del país que érem, però no som encara el país que volem ser, i que, a més, crec –jo crec– que necessitem ser, no és que el vulguem ser només: necessitem ser per assegurar la nostra viabilitat; fins i tot la nostra viabilitat com a país.

Quin país volem que sigui Catalunya? I quin país, en tot cas, jo proposo que sigui? És, naturalment, una pregunta clau en un debat d'investidura.

Resseguiré la frase que els he recordat del president Macià. Comencem, per tant, per «un país pròsper». Un país amb un producte interior brut alt, amb una renda per habitant alta, modern, competitiu; per tant, un país que practica una política de creixement econòmic, que vol dir, entre altres coses: infraestructures, formació, modernització de tot el país, internacionalització, prendre mesures per incrementar l'índex d'activitat laboral, atracció d'inversions estrangeres, estímul de tot el que sigui recerca i innovació.

Un país «socialment just». Un país pensat per a tots els seus ciutadans –els sis milions–, basat en l'equitat i que prioritzi les persones, i, per tant, amb un estat de benestar equiparable als més avançats d'Europa. Un país que faciliti la promoció de les persones i la igualtat d'oportunitats. Un país amb vocació integradora i incloent, amb cohesió social, amb convivència i, per tant, amb voluntat i amb possibilitats de dedicar a la creació i consolidació d'aquesta societat –d'aquesta societat equitativa– un esforç prioritari.

Un país «políticament lliure». He de dir un país democràtic i, a més, respectat i reconegut en la seva identitat. Un país amb poder propi, amb l'última paraula en allò que és bàsic per a la seva personalitat com a poble, i amb l'última paraula, també, en allò que un país té l'obligació de proporcionar als seus ciutadans per al seu benestar: la seva seguretat i la seva promoció.

Deia finalment, deia finalment el president Macià, amb un llenguatge molt dels anys vint, que Catalunya havia de ser un país «espiritualment gloriós». És a dir, un país de llibertat i respecte, d'alt nivell cívica, autoexigent i generós, culte i sensible. I és així com ell, que personalment era autoexigent i generós, i que era un enamorat de Catalunya, és així com ell desitjava que fos.

Aquests quatre punts que ara he descrit molt per sobre, els reprendré més tard més a fons per explicar el programa de Convergència i Unió per a aquesta legislatura, i més enllà ja els avanço que ho faré situant alt el llistó, almenys el llistó de l'objectiu, el llistó de l'objectiu que volem ser... Perdó, el llistó del país que volem ser.

Però encara que sigui seguint un ordre no del tot lògic, perquè l'ordre lògic seria parlar primer de l'objectiu i

després dels mitjans per assolir-lo, encara que, repeteixo, l'ordre no sigui ben bé lògic, vull, abans, plantejar el tema de si disposem de les eines i dels recursos necessaris per fer el que volem ser. I aquest és el punt central del meu discurs, de cara als propers quatre anys..., el punt central.

Podem fer-ho, tot això? Tenim les eines i els recursos per fer-ho? Podria semblar que sí; podria semblar que sí, per què? Perquè –comencem– apliquem una llei tan ambiciosa, tan cara i tan difícil com la LOGSE, més que ningú a Espanya. Escolaritzem els nens de tres a sis anys, més que ningú –fora d'Euskadi i Navarra, que ja tenen el finançament que vostès saben.

De 1986 a 1998 hem fet pujar el nostre PIB del 86%, pràcticament, al 100%, respecte a la mitjana de la Unió Europea. L'Organització Mundial de la Salut valora altament –ells ho valoren en els seus documents– el nostre sistema sanitari. Estem fent regadius; apliquem un ritme superior a l'exigut a les normes mediambientals de la Unió Europea; despleguem la policia autonòmica per tot el territori, etcètera, etcètera, etcètera; un llarg etcètera.

Per altra banda, l'oposició, l'opinió pública i la societat civil aixequen constantment el sostre de les seves peticions, cosa que podria significar, almenys pel que fa a les persones i als sectors amb més coneixement de les coses i amb més responsabilitat, que creuen que Catalunya disposa de molts recursos i possibilitats.

Finalment, hi ha l'opinió dels que ens miren des de fora –des de fora de Catalunya–, que no solament valoren altament el resultat de la nostra autonomia, sinó que en dedueixen, amb una certa lògica, que disposem de molts mitjans. I el mateix passa amb l'opinió pública espanyola.

Doncs, no, no és així. No solament no és així, sinó que si no millorem substancialment el nostre finançament i el nostre poder polític no podrem fer aquell país que abans breument els he descrit, no podrem.

Hi ha una sèrie de fets que, malgrat tot, fins ara ens han permès fer el gran salt endavant que hem fet –que l'hem fet; deixo de banda el mèrit que, concretament, hi pugui tenir i que hi té el Govern que ha governat Catalunya durant dinou anys. Ja en parlaré, si cal, en un altre moment.

Em refereixo ara que durant els darrers quinze anys, o vint, hem viscut, en general, un moment bo des del punt de vista econòmic, tant en l'àmbit espanyol com en l'europeu, en l'àmbit econòmic, durant els últims quinze anys. I també em refereixo a l'etapa política i socialment bona que estem vivint, i als efectes molt positius que ha tingut la integració a la Unió Europea.

Aquesta situació favorable, Catalunya l'ha aprofitada bé; quasi podríem dir que molt bé. I això ha estat així perquè, en general, les institucions catalanes han treballat –hi hem treballat, les institucions– bé, francament bé. I perquè tant les institucions –des de la Generalitat als ajuntaments– com el país en general hem viscut una etapa d'entusiasme i de confiança. I perquè és veritat que tenim una societat civil important, que ha sabut

treure profit de tot això: hi ha aportat idees, hi ha aportat iniciatives, il·lusions, esforços, diners... Diners –sigui dit de passada–, al marge dels que ja aporta a través d'una fiscalitat que, envers Catalunya, és injusta i que, envers els catalans, és injusta.

En un moment positiu del nostre viure col·lectiu, Catalunya ha pogut treure profit del que havia acumulat durant dècades –i fins i tot segles– en el camp de les estructures socials i econòmiques, de la mentalitat col·lectiva, en una sèrie de fets que en fan un país modern, emprenedor i capaç d'integrar –capaç d'integrar– gent i idees. El resultat ha estat bo. Hi ha qui opina que, fins i tot, molt bo. Però no ha estat tan decisivament bo com ho hauria pogut ser i, sobretot –sobretot–, el que hi ha és que no és segur que puguem mantenir ni el nivell ni el ritme que ens calen. No és gens segur.

Repeteix el que abans he dit: molts que ens miren des de fora valoren molt el que hem fet i el que fem, però nosaltres –vostès i jo mateix–, nosaltres, que volem obtenir una molt bona marca en la cursa que estem fent, sabem que ens fan córrer en condicions d'inferioritat. Això, mirin-s'ho pel costat que vulguin.

Comencem pel de la competitivitat. Amb qui hem de competir? Hem de competir amb el País Basc i amb Madrid, amb Irlanda, amb Holanda, amb els *länder* alemanys, amb Rhône-Alpes i la regió de París, amb Flandes i Llombardia, i amb el sud-est asiàtic i amb alguns estats nord-americans. Hem de competir amb aquests, no amb uns altres; amb aquests. I això no ho podem fer sense els instruments idonis. Vegin el que diu recentment el professor Salvador Giner en el llibre *La societat catalana* –fa poc. Fa una valoració, en molts aspectes positiva, del que s'ha fet a Catalunya i del que avui és Catalunya, però llança un crit d'alarma. Diu, textualment: «La situació de Catalunya queda gravada pel fet de no comptar amb el suport fiscal necessari ni del Govern espanyol ni de la Unió Europea, tal com el tenen altres regions semblants. Si la situació no canvia –si la situació no canvia–», diu el professor Giner, «és evident que no tindrem tots els elements desitjables per fer front a la profunda reestructuració de la competitivitat en el marc mundial en què ens trobem.»

I els professors Castells i Martí Parellada, per introduir aquí, en aquest debat, doncs, gent prou significativa, han escrit fa poc: «La competitivitat de les regions europees dependrà, en bona part, de la redistribució de la renda que es produirà a través del circuit fiscal», amb el benentès que ells mateixos afegeixen que Catalunya té un dèficit fiscal molt fort. I, per reblar el clau, els diré que el molt prestigiós estudiós francès dels sistemes de finançament subestatsals d'Europa, el professor Prudhomme, qualifica el nostre, el català, com el pitjor de tots. (*Remor de veus.*)

Bé, això, per la banda de la competitivitat. Mirin-s'ho ara per la banda de l'estat del benestar, incloent-hi la formació. Ens sentim orgullosos de tenir les nostres escoles molt més informatitzades que les alemanyes, i d'estar en els nivells més alts, europeus, en matèria de trasplantaments; i de tenir escolaritzats, com els deia, tots els nens de tres a sis anys, i que el nostre programa Vida als Anys hagi estat copiat per diverses comunitats

espanyoles –comunitats autònomes espanyoles–; i de tenir la millor política espanyola en matèria de barreres arquitectòniques o de tallers ocupacionals. Però els dèficits que encara tenim en aquest tema de l'estat del benestar són prou evidents. I molts són prou urgents, amb el benentès que Catalunya, precisament pel que és la seva realitat econòmica, social i demogràfica, té necessitats específiques, té necessitats pròpies.

Hi ha una evidència, per a Convergència i Unió –i crec que així ho deu ser també per a tota la cambra; hi confio–, que ha de marcar aquesta legislatura: no podem fer un país d'alt nivell europeu –econòmicament i socialment, en tots sentits– amb el finançament pitjor d'Europa. Ho repeteixo: no podem fer un país d'alt nivell europeu amb el finançament pitjor d'Europa. I seria absurd, no seria sensat, pensar que ho podem fer. No és que no hàgim aconseguit, aquests últims temps, millores en el nostre finançament; és cert: durant aquesta legislatura que ara acaba –de fet, pràcticament, durant els darrers tres anys–, hem aconseguit 400.000 milions més –exactament 404.000 milions més– dels que hauríem rebut sense aquestes millores. I potser ara el professor Prudhomme podria mitigar una mica el seu judici tan negatiu, però no gaire, no gaire: el nostre dèficit fiscal segueix essent insuportable i ens tanca les portes del futur. És d'això, sobretot, del que els vull parlar.

Però, abans –i havent ja insistit repetidament en les conseqüències socials i econòmiques d'això–, els he de dir que també les nostres institucions i la nostra mateixa identitat es veuran, finalment, afectades, no només la competitivitat o l'estat del benestar. Ja no els parlo del component econòmic, del sobrepreu, del sobrecost que comporta la política lingüística, en general, o l'ensenyament, o del sobrecost que comporta el suport a la cultura catalana, en general, o dels costos que deriven de la voluntat de mantenir el dret civil català, o la policia de la Generalitat –com a exemples, jo dic. Ja no els parlo d'això. Els parlo del perill de marginalització que gravita sobre el poder polític català; és a dir, sobre l'eficàcia de les institucions catalanes. Si, per insuficiència competencial i per insuficiència financera, el Parlament i el Govern de Catalunya no poden enfrontar-se eficaçment als problemes del país i dels ciutadans, aniran perdent pes i consideració. Fins ara, això no ha estat així, però correm el perill que passi.

Cada vegada que, en un tema, teòricament, de competència exclusiva de la Generalitat, el Govern central, a través de fórmules diverses –i això passa ara i passava amb el PSOE–, ofereix més diners dels que pot oferir la Generalitat, o un suplement de diners, simplement, l'autoritat del nostre Govern, i també del nostre Parlament, se'n ressentien. I, a més, això pot generar dubtes sobre qüestions relacionades amb la defensa de la nostra identitat. O sigui que el mal finançament no només afecta la nostra economia i el nostre estat del benestar, sinó també la nostra identitat. En pot fer quelcom –en la percepció de la gent– de secundari. És per això que l'objectiu, molt principal –repeteix el que molt principal, principalíssim– d'aquesta legislatura és un nou sistema de finançament, que, d'una manera substancial, incrementi els nostres recursos. L'objectiu principalíssim.

És coneguda la proposta elaborada pel Govern de Catalunya –i, més concretament, del conseller Mas– per tal d'aconseguir aquesta millora. La recordaré, aquesta fórmula, ben breument. Primer: recaptació, per part de la Generalitat, de tots els impostos pagats a Catalunya. Segon: distribuir-los d'acord amb una posició que permeti una reducció substancial del dèficit fiscal català; concretament, la nostra proposta consisteix a reservar per a la Generalitat el 60% de l'IRPF, el 50% de l'impost de societats i de l'IVA, el 100% dels impostos especials i de les matrícules de vehicles i, naturalment, el 100% dels tributs cedits. Tercer: dotar la Generalitat de més capacitat normativa. Quart: fer de la Generalitat l'Administració gestora de tots els impostos que es paguen a Catalunya.

Som conscients que, en una negociació, no sempre s'obté tot el que es pretén, i som –i sempre ho hem estat– realistes i possibilistes. Assumim, també, la part que ens toca en la política d'equilibri territorial de tot l'Estat, la política de solidaritat. Però hem de tenir ben present que, si no és que renunciem a fer de Catalunya un país de primera fila –si no és que hi renunciem–, no podem seguir tenint i acceptant un finançament com el que tenim: l'hem de millorar, i no només a base d'un retoc; l'hem de millorar molt substancialment.

I vull recordar una cosa als qui considerin –que n'hi deu haver– que això és demanar la lluna. Ara, tant des de sectors populars com socialistes, es diu que s'ha d'anar al cistell d'impostos. I no per personatges poc importants. Això ens havia estat negat sempre, i en sóc testimoni de primera fila, personal. Tant a començaments dels anys vuitanta, quan per part de la Generalitat negociava en Trias Fargas, com a finals dels vuitanta, en què el Govern de l'època ens ho va tornar a negar adduint dificultats tècniques que no eren veritat, com a l'any 1993, com a l'any 1996, també, sempre, amb els mateixos arguments, que no eren veritat. Ara, uns i altres diuen que això és possible, i alguns, fins i tot, s'ho atribueixen, i que «parlem-ne, que n'hem de parlar». Bé, i també havien dit –uns i altres–, durant molts anys, que la cessió d'un tram de l'IRPF era tècnicament i políticament inacceptable, fins que la força negociadora de la Generalitat va provocar un canvi d'opinió dels uns i dels altres.

Per tant, les coses que poden semblar molt difícils, arriba un moment que no ho són tant. En tot cas, discutir i resoldre aquest tema té una data límit, discutir i resoldre aquest tema, que, òbviament, no té res a veure amb problemes de constitucionalitat; absolutament res, sinó només de voluntat política. Discutir i resoldre aquest tema té una data límit: l'estiu del 2001. I i no perquè sí. És la data que marca la LOFCA. Serà responsabilitat principal del Govern de Catalunya conduir aquesta negociació, però ja vaig advertir fa temps –i ho reitero– que convindrà discutir-ho abans en aquest Parlament, i seria molt positiu que, sobre aquest tema, poguéssim arribar a un consens al més ampli possible.

Aquest debat serà molt important, perquè no tractarà només dels aspectes més tècnics o, àdhuc, dels aspectes més pròpiament polítics. Serà molt important perquè obligarà a discutir dos aspectes més, i molt cabdals: un, quin país volem? L'altre, què està disposada a fer

cadascuna de les forces polítiques catalanes per fer possible el país que volem? Concretament, què estan disposades a fer de cara a cobrir el decisiu flanc financer del projecte de país, i de quin projecte de país. Perquè, en aquest debat, més o menys expressat, o no, però, en tot cas, subjacent –i decisivament subjacent–, en aquest debat hi haurà dues grans opcions, es discutiran dues grans opcions. Es pot dir, algú pot dir, o pot donar a entendre, o pot actuar com si pensés això: «Volem un país més modestet, menys ambicions, menys competitiu, socialment menys avançat.» Algú podria dir: «Si hi ha un consens de les nostres limitacions, acceptem-les definitivament, deixem-ho córrer, vivim amb el que tenim.» En aquest cas, amb poc més que ens donin, passarem. Però també hi pot haver una opció que digui: «No, ara volem situar-nos en el nivell alt europeu, i per això necessitem més diners i més poder polític»; d'una manera més o menys explícita, això es debatrà en aquesta discussió.

Si al seu moment no hi ha acord, el Govern de la Generalitat assumirà les seves responsabilitats i negociarà, amb les cartes que tingui, però torno a dir –i ho subratllo– que, com a molt, d'aquest Parlament en surti una proposta i que, com els deia, el debat aclareixi, a més, quin grau de compromís cadascú assumirà. No serà un debat només econòmic –jo ho dic– ni social; serà, de fet, un debat sobre el projecte de país, primer sobre el projecte de país, i sobre el compromís de cadascú i sobre la capacitat de cadascú per fer progressar aquest projecte. És a dir, en tot cas serà un molt bon debat per definir posicions.

Ara bé, no tot s'acaba amb diners; també cal poder polític, cal capacitat de decisió. El poder polític que ens atorguen l'Estatut i la Constitució tal com s'apliquen té limitacions importants, i, a més, està constantment amenaçat de retallada. L'aplicació que es fa de l'Estatut i de la Constitució comporta que el Parlament i el Govern de Catalunya no tenen la capacitat d'influència en tot el referent als ciutadans que volem que tinguin, que crec que hauríem de tenir, i, a més, hi ha el perill que aquesta influència minvi.

No entro ara en la valoració de l'Estatut, tal com finalment va sortir després de Sau i després de la discussió a les Corts Generals; em centro, simplement, a constatar que hi ha una pressió molt forta per reduir-ne la incidència i per aplicar-lo a la baixa; per a no aplicar-lo amb l'esperit amb què es va concebre. És un procés que ve de molts anys, de fet, de 1980-81. Que de 1993 ençà aquest procés l'hem pogut frenar i, en alguns casos, fins i tot en alguns casos i no poc importants, fins i tot n'hem pogut invertir la tendència. Però la pressió persisteix i no ve només de les instàncies polítiques, sinó de tot el pes de l'Administració espanyola.

Per fer el país que volem fer –en l'ordre econòmic i social, en el cívic i en l'identitari– necessitem més capacitat de decisió: des de l'increment de la taxa d'activitat laboral fins a l'elaboració dels programes escolars, des de la normativa universitària fins a les bases de règim local, des de la funció notarial fins a la legislació sobre aeroports, o sobre règim del sòl, o sobre telecomunicacions, i fins a tantes altres coses. Tot això són temes que afecten l'economia, la formació, el dret pri-

vat, afecten el conjunt de la nostra societat. I en tot això podem fer més o menys –més o menys–, segons quin sigui el real poder, el nostre real poder competencial.

Insisteixo que tot això està amenaçat des de fa temps a través d'un doble mecanisme: el d'interpretacions a la baixa de les competències –en la pràctica, sovint, la supressió–, en la pràctica la supressió del concepte de competència exclusiva, o d'introducció de mecanismes que permeten vorejar les competències; aquest és un mecanisme, i l'altre és el de l'ofec econòmic.

Exemple del primer mecanisme. El professor Marc Carrillo ho explicava fa pocs dies en un diari de Barcelona –agafo aquest exemple perquè va sortir fa tres o quatre dies–: deia que la competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'esports fou molt escapçada per una llei del 1990, pel biaix de les competències de l'Estat en matèria d'educació, dret d'associació, relacions internacionals, sanitat, etcètera. Diuen: «sí, vostès tenen competència en esports, però no en relacions internacionals, i per tant nosaltres legislem sobre això; no del tot en matèria d'educació, per tant legislem sobre això; no del tot en dret d'associació, per tant...» I a través de tot això, la competència exclusiva queda realment molt malmenada. D'exemples d'aquests n'hi ha una pila, no?, però n'hi ha prou amb un.

Exemple del segon mecanisme, que és l'ofec econòmic. Diuen: «És veritat. Vostès, la Generalitat, en cultura tenen la competència exclusiva, és veritat, però com que no tenen prou diners i nosaltres, l'Administració central, en tenim molts més dels que ens tocarien després d'haver traspassat Cultura a totes les comunitats autònomes, que vingui qui sigui directament a Madrid, tots els que tinguin una idea, un projecte o, simplement, una dificultat d'ordre econòmic.» És allò que diuen: «que vengan a por el alpiste», no? És una expressió que utilitzen molt sovint, i que fa molts anys que s'utilitza, ja fa ben bé quinze anys que la sento.

A canvi d'això, l'Administració central demana la corresponent contrapartida, o no cal que en demani cap, no cal; simplement, la Generalitat, amb un mecanisme d'aquest tipus, queda disminuïda. És allò que en deien fer de la Generalitat –Parlament i Govern– quelcom de marginal i secundari.

He dit que tot això ve de lluny. Tot just l'any 1993 vàrem aconseguir frenar-ho quan el PSOE i el PSC ens varen necessitar per a la governabilitat espanyola, tot just aleshores. I el que deia val tant per al mecanisme competencial com, més encara, per a l'econòmic. Tant en un cas com en l'altre la pressió dels governs socialistes fou molt dura, però això no vol dir que ara això s'hagi corregit del tot, ni de bon tros.

Per tant, reitero que durant la propera legislatura ens proposem recuperar franges de poder autonòmic, almenys aquest és el nostre objectiu, i és en nom d'això que demano sobretot la investidura. I, a més, ens proposem anar més enllà guanyant noves àrees de poder a base de cinc actuacions tendents a aconseguir els següents objectius. Els enumero: primer, recuperació del concepte de competència exclusiva; segon, modificació d'una sèrie de lleis en un sentit clarament més autonomista, sovint seguint criteris –sovint seguint criteris–

expressats pel mateix Tribunal Constitucional; tercer, aplicació general de l'Administració única; quart, participació efectiva en les preses de decisió referents a les institucions europees, i cinquè, millora substancial del finançament, com ja he dit abans.

No demano cap impossible. Algunes de les coses que reclamem poden ser –ho reconec– tècnicament farragoses, però ni contradiuen la Constitució ni depenen de res més que no sigui la voluntat política del Govern central i, per anar bé, també del principal partit de l'oposició espanyola, sigui el que sigui.

Concretament, hi ha seixanta-una lleis estatals que podrien ser reformades en el sentit que els deia. D'aquestes seixanta-una... No, n'hi ha seixanta-una perquè durant quinze anys han treballat en aquesta línia, i n'hi ha moltes. Però bé, ens hem de posar ara a mirar de canviar-ho, això, i, concretament, d'aquestes seixanta-una, n'hi ha trenta-cinc en les quals el Tribunal Constitucional ha reconegut expressament un marge d'espai legislatiu més favorable a l'autonomia. En posaré uns exemples.

La Sentència 198/1991, sobre la Llei de costes –els exemples són més o menys importants, entenguem-nos, pel seu contingut, però ho són, en canvi, pel seu significat. Aquesta Sentència diu que si bé el Reial decret que la Generalitat havia impugnat no és inconstitucional, no és tampoc «el únic sistema constitucionalment lícit».

I la Sentència 79/1992, sobre subvencions comunitàries, diu que: «la fórmula adoptada» pel Govern «no es lo único admisible dentro del orden constitucional» i que «las fórmulas que puedan adaptarse dentro del marco constitucional y estatutario son variadas». Me'n salto uns quants per no allargar-ho, per no fer-ho massa pesat, però dues més sí que els les vull dir.

La Sentència 28/1991, sobre circumscripcions electorals per al Parlament Europeu... En aquesta Sentència, el Tribunal Constitucional diu: «Nada impediría, en principio, que el legislador estatal pudiera disponer en el futuro la organización territorial del cuerpo electoral en los comicios europeos, atendiendo al diseño autonómico.» I de la consideració que es fa en la Llei orgànica del poder judicial dels cossos de l'Administració de justícia com a cossos nacionals, el Tribunal –que és un tema prou important, molt important–, el Tribunal Constitucional diu que: «posiblemente no fuera la única constitucionalmente aceptable.»

Ara bé, en un altre lloc, i parlant del nostre desig de formar part d'un organisme estatal: «Hubiera sido igualmente legítimo constitucionalmente dar entrada a las comunidades autónomas con competencias en el mercado secundario de valores para la composición de dicho consejo.»

I pensin, per exemple, que fa ben poc, i representa fins i tot accentuar aquesta postura, diguem-ne oberta, que ha deixat, aquesta porta oberta que ha deixat tantes vegades el Tribunal Constitucional, representa en aquest sentit subratllar-ho, en una sentència del 25 de febrer d'aquest any, sobre una llei del Parlament basc, el Tribunal Constitucional ha dictaminat –i amb aquesta

contundència no ho havia dit abans— que, quan es tracta de competències reconegudes formalment com a exclusives a l'Estatut, les bases estatals han de ser menys intenses que en els altres supòsits competencials i que han d'actuar únicament com a límit extern —com a límit extern—, és a dir, sense condicionar l'opció legislativa autonòmica. I a això hi poden afegir que l'exclusivitat competencial es pot aconseguir també amb l'aplicació de l'article 150.2 de la Constitució, com una eina més que podem tenir en el futur. Tot dependrà de la nostra voluntat política i de la nostra capacitat d'influir o, si cal, de forçar determinades decisions, o si cal de forçar determinades posicions, si podem, a nivell estatal.

I també hi poden afegir que aquests mateixos mecanismes es poden aplicar per a implantar l'Administració única, tot i que, en molts casos, això es pot fer simplement aplicant directament les previsions estatutàries als corresponents traspassos de serveis.

Si m'he estès en aquest tema és per deixar clar que el que reclamem és possible, és constitucional i només depèn de la voluntat política de les Corts Generals i nostra —i nostra—, del Parlament i del Govern de Catalunya; voluntat política, la nostra, que al seu torn depèn del pes i de l'actitud, aquí i a Madrid, de les diverses forces polítiques.

També en això vull fer notar, com abans he fet en parlar del finançament, que quan hi ha hagut voluntat política, i s'ha donat, a més, una circumstància favorable de poder influir de debò en la política espanyola s'han aconseguit guanys que ens havien estat negats abans repetidament, i que en el moment semblaven impossibles d'assolir.

També vull subratllar que si aquesta política reïx tant en l'aspecte competencial com en el financer, el poder polític català s'haurà incrementat molt, molt, perquè, per una banda, serà més extens, però sobretot farà que en molts punts la darrera instància —la darrera instància—, l'última paraula correspongui a la Generalitat, és a dir al Parlament i al Govern de Catalunya, en molts més punts que no pas ara i d'una manera molt menys compartida, més clara, més efectiva, més contundent.

El resultat de totes aquestes actuacions ha de ser disposar d'una eina, que és l'Estatut, però aplicada d'una manera que ens doni més poder i amb més recursos econòmics, una eina que ens permeti atacar amb garantia l'objectiu de fer de Catalunya el país que breument els he descrit abans, i que ara ho farà amb més detall, no entrant al fons del detall, però amb més detall.

Perquè —preguntem-nos—: més diners i més poders per fer què? Per fer moltes coses concretes en el camp econòmic, en el social, en el cultural, etcètera, però sobretot per donar resposta, i resposta brillant, al gran repte, a la gran transformació que hi ha, aquesta paraula, «repte» —que en Xènius hauria escrit amb majúscula per significar fins a quin punt estem en un moment realment molt decisiu—, aquest repte que és el repte al qual el món s'enfronta, i Catalunya també. Catalunya s'hi enfronta més encara perquè és un país no del tot instal·lat, és un país poc blindat, és un país que es manté perquè camina, es manté perquè camina; es manté en el grau que és capaç d'innovar, de crear, d'integrar, d'an-

ticipar-se. És un país que segueix essent, que segueix existint, que se segueix mantenint perquè més d'un cop ha estat capaç d'inserir allò, per altra banda, tants cops amenaçat de destrucció, d'inserir allò que li dóna continuïtat, d'inserir-ho en el fluir, en el corrent d'allò que és canviant, d'allò que és renovació, i ara hem de tornar a ser capaços de fer-ho.

Gràcies al progrés en tots els ordres dels últims anys, avui podem enfrontar-nos a aquest repte. Més encara: podem pretendre aprofitar aquesta gran transformació, aquest gran canvi, per guanyar posicions. Perquè vostès saben que és quan les coses canvien, quan els volums es desplacen, quan les tècniques s'innoven, quan la societat i el món són sacsejats que una persona o un país poden guanyar posicions.

Per tant, el moment present, Catalunya no l'ha de veure com una amenaça, sinó com una oportunitat. I és per aprofitar aquesta avinentesa que reclamem, com tanta gent fa —ho reclamem—, igualtat d'oportunitats, senzillament.

Fins ara, com he dit, gràcies als actius de mentalitat, d'estructura social, de patrimoni acumulat, que la nostra continuïtat com a nació i com a societat i com a economia ens havíem transmès; gràcies a tot això hem pogut superar els nostres handicaps.

Ho hem fet bé, en alguns aspectes brillantment, però ara el repte és massa gran, i és real el risc de quedar-nos a mig camí. Ara la cursa és massa ràpida, el ritme és molt trepidant i no podem mantenir-nos si no és amb plenitud de condicions polítiques i financeres, i d'altra mena, també, que després comentaré.

No podem mantenir aquest ritme si no disposem de les mateixes condicions que els altres bons corredors en aquesta cursa. Hi ha canvis tecnològics i canvis demogràfics, amenaces d'exclusió dintre de cada país i amenaces de perdre peu en el gran combat de la globalització a nivell del món; crisi profundíssima de valors i la necessitat que molta gent sent de trobar nous referents o de retrobar referents vells però renovats. Un autor francès diu que la nostra societat es mou entre *le désenchantement et l'espoir*, entre el desencant i l'esperança. Doncs, bé, Catalunya ha d'optar per l'esperança, per una esperança forta i ambiciosa; ha d'optar per ella com a nació i pels catalans com a persones; però, perquè aquesta opció de l'esperança no sigui fàtua i no ens porti a una gran decepció, ens cal disposar dels mitjans idonis. Per tant, no és per anar fent, per anar tirant, que reclamem més poder i més recursos. Ho reclamem, primer, per justícia i per dret, i, segon, per donar compliment a aquesta esperança que els deia i a aquesta ambició.

Què vol dir això en la pràctica? En el camp econòmic vol dir unes quantes dades —moltes més en podríem donar, però en vol dir unes quantes. Vol dir assolir l'any 2010 un PIB *per capita* que sigui el 110% de la mitjana dels actuals països de la Unió Europea. Un creixement fort, per tant, que ha de ser socialment sostenible, i també sostenible des del punt de vista mediambiental. Vol dir fer desaparèixer d'aquí al 2004 l'atur, situant-lo per sota del 5% i fent pujar al mateix temps la població activa al 56,57% —pensin que ara està poc per sobre

del 52. Vol dir aconseguir d'aquí al 2005 una obertura econòmica d'entre el 90 i el 100% –ara és del 65%. I això, si ho aconseguim, serà signe evident que hem guanyat el repte de la internacionalització econòmica.

Vol dir, també, tota aquesta acció econòmica que hem de fer, reeixir en l'aposta per a la introducció a Catalunya de les TIC, de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació. Vol dir fer que a Barcelona, que en diversos aspectes està considerada com una de les deu primeres ciutats d'Europa –per cert, la primera en qualitat de vida–, i, en canvi, és la divuitena pel que fa a les tecnologies de la informació i la comunicació, a Barcelona i a tot Catalunya s'han de prendre mesures de cara a la creació d'infraestructures per a les TIC, però també per a la formació i per a l'R+D aplicada a les TIC, o bé, també, de cara a la introducció de les tecnologies noves en tots els àmbits –ja s'ha fet, s'ha de seguir fent–: Universitat Oberta, Administració oberta, comerç electrònic, etcètera.

Vol dir, aquesta evolució econòmica que reclamem, que alhora que guanyem capacitat d'atracció de les inversions estrangeres d'alt nivell, al mateix temps s'han d'enfortir la competitivitat, la solidesa i la capacitat de projecció arreu del món dels empresaris catalans. I en totes aquestes línies s'ha de treballar durant la propera legislatura.

Vol dir, també, que ara que finalment hem aconseguit desencallar algunes grans i decisives infraestructures –viàries, ferroviàries, portuàries, de telecomunicacions, etcètera– hem de persistir en aquest esforç, directament des de la Generalitat i indirectament a través de Madrid, a fi de fer de Barcelona i de Catalunya un gran, un polièdric i polimòrfic clúster; polièdric i polimòrfic en el sentit de no tancar-se en l'especialització –ja sé que, a vegades, la paraula «clúster» s'associa a especialització–, però, en el nostre cas, l'especialització precisament de Catalunya ha estat la seva varietat. No tancar-se en l'especialització, sinó estar oberts a una varietat de sectors, d'acord amb el que és ja la tradició i l'estructura de la nostra economia. Vol dir tot això: posar molt accent en la recerca –que ja se'n fa més que abans i que ja el Govern de Convergència i Unió ha procurat, també influïnt a Madrid, que s'afavorís tot el referent a R+D–, que encara és un dels nostres punts febles.

I és per això que, a part, en general, de dedicar-hi més atenció pressupostària, ens proposem crear alguns grans centres de recerca que esdevinguin referents mundials.

Bé. I vol dir moltes més coses com aquestes, per exemple, que el canal Segarra-Garrigues, que serà una de les obres emblemàtiques de la dècada vinent... (*Remor de veus.*) Contestin demà, contestin demà... O aconseguir més adequació a través d'una comissió interdepartamental específica entre formació i treball, o millorar el transport urbà, etcètera.

Però, a part d'això, que és l'aspecte econòmic, tornem a preguntar-nos: més diners i més poder polític per a què més fer? Què més fer? Doncs, bé, per treballar en tot allò que afecta directament les persones i que *grosso modo* pot ser equiparat a l'estat del benestar: el PIB i la recerca, i les carreteres, i el sòl industrial. Tot això afec-

ta les persones, és clar, però no amb la immediatesa ni amb el caràcter molt directe amb què els afecta la salut, l'atenció quan s'és vell, la preocupació per un fill minusvàlid, etcètera. I fins i tot l'atur, i també l'ocupació, que són fets de caràcter econòmic, però no ho són només des del punt de vista de les estadístiques i de la macroeconomia, en realitat són –l'atur, per exemple, òbviament– un fet molt humà que toca la gent en la seva carn.

L'atenció prioritària a les persones deriva, en el cas de Convergència i Unió, directament del que és un dels nostres fonaments doctrinals; deriva del personalisme, sigui cristià o laic. És a dir, deriva d'una doble idea: la de la justícia i la de la dignitat personal, però també deriva de la nostra convicció que Catalunya no serà un país o no es mantindrà com a país si no és capaç de donar a la seva gent, també individualment, allò que necessita per a la seva realització.

No puc parlar amb extensió de tots els temes relacionats amb el que els acabo de dir, però m'estendré més en el de l'ensenyament. La prioritat que hem de donar a l'ensenyament i a la formació en general no respon només a un dret abstracte, ni tampoc només a la tradició del catalanisme polític, que sempre va posar l'accent en l'escola i la universitat, sinó també al dret de tots els ciutadans a tenir els coneixements i les eines necessaris per a la seva realització personal, i també –i ho vull subratllar, i a Catalunya això és molt i molt important–, les eines que necessiten, els coneixements que necessiten per a la seva promoció social.

Catalunya és un país petit, és un país poc protegit i que té fragilitats, i que podria, per tant, estar temptat de posar-se a la defensiva i no ho ha de fer. Ha de trobar la seva força en la seva cohesió interna, en la qualitat i el civisme de la seva societat, en la seva cultura, en el bon nivell professional de la seva gent. Avui ja no som ben bé noucentistes com ho eren els pedagogs catalans i catalanistes de les primeres dècades del segle, o com ho eren els inspiradors de la Universitat Autònoma dels anys trenta; no ho som ben bé igual, però, de fet, ho som. Ho som en el sentit de creure que Catalunya només pot anar endavant fent un esforç de qualitat, un esforç que ha d'arribar a tots i a cadascun dels nostres conciutadans.

El Govern de Convergència i Unió ha apostat a fons per l'ensenyament en general, i durant els últims anys ha apostat a fons per la reforma escolar, més que ningú en tot l'Estat. Les dades pressupostàries, els edificis nous o renovats, les ràtios mestres/alumnes, el grau d'informatització de les nostres escoles, l'organització dels menjadors i dels transports escolars..., tot prova que el Govern ha tingut aquesta prioritat. Però ara, de cara al futur, que és el que avui debatem en un debat d'investidura, ara, cal dur la reforma fins al final, d'aquí al juny de l'any que ve. Hi seguirem dedicant un gran esforç pressupostari, i procurarem millorar alguns aspectes de l'aplicació de la reforma, especialment alguns que la fan feixuga, sobretot, per als ensenyants.

Personalment tinc una impressió positiva dels resultats de la reforma. I vull recordar que dels estudis d'opinió que s'han fet sobre la qualitat del nostre ensenyament

es desprenen judicis positius, tant per part dels pares com dels empresaris. Però la reforma és molt ambiciosa i no és només una reforma escolar, és també una reforma social, amb una forta vocació integradora i incloent, que òbviament li confereix un caràcter molt positiu, però que la fa difícil. És per això que, tot i la valoració positiva que en fem, la Generalitat organitzarà aquesta gran reflexió si la cambra ens dóna –em dóna– la investidura. Aquesta gran reflexió oberta a molta gent sobre els resultats acadèmics, sobre el grau d'adequació al mercat laboral, sobre els reptes de la modernització i de les noves tecnologies, sobre la capacitat de crear cohesió social, sobre el reforçament del sentiment de pertinença a Catalunya i sobre la integració, i en general, el tracte a la immigració extracomunitària.

I ja que parlem de promoció i de realització de les persones, vull advertir el risc que la introducció massiva, com estem fent i com farem –o com pretenem fer de les TIC a la nostra societat– pot comportar un risc de fractura social. Però també és cert, i és en aquest sentit que actuarem, que pot ser el contrari. També és cert que l'aparició de tècniques del tot noves, si s'ensenyen bé i des del primer moment, permet els qui les reben recuperar retards del passat i situar-se de cop en el nivell més alt. És, en aquest sentit, ho repeteixo, que actuarem.

Més diners i més poder per a tants altres aspectes de l'estat del benestar dels quals no els parlaré amb la mateixa extensió que de l'ensenyament. Més diners i més poder per completar la xarxa d'hospitals comarcals, tot i que ja és força completa; per construir el nou hospital de Sant Pau; per acabar la reforma de l'atenció primària, que ara està al 77%; més diners per eliminar un dels punts febles del nostre sistema sanitari, que és el de la salut mental i que ara ha de ser una de les nostres prioritats; més diners per accelerar l'acció del sistemàtic i generalitzat cribratge del càncer de pit; són uns exemples només, en podríem posar tants i tants... I també hem de dir una cosa: abans els deia que l'Organització Mundial de la Salut dóna bona nota al nostre sistema sanitari, però això no vol dir que no tinguí fallades, que en té. Per exemple, per dir-ne una: els retards amb què es fan determinades intervencions. Aquest ha de ser també un camp d'acció molt particular.

Més diners per poder complir el compromís que tenim de crear 30.000 places de llars d'infants, per impulsar un programa específicament destinat als aturats de més de quaranta-cinc anys, per fer més escoles d'adults. Més diners per fer més plans de dinamització social en els barris, plans destinats, precisament –lligant amb el que el deia abans de les TIC, en part–, a lluitar contra el perill d'exclusió, o per fer més atenció precoç als disminuïts psíquics, en què ja som un referent positiu per a molts països d'Europa, però que podem fer més. Més diners també per estimular una més gran presència de dones en el treball o bé per incrementar el transport urbà, dues coses aquestes –el treball de la dona i el transport urbà– que, a primera vista pertanyen al món econòmic i al de les infraestructures, i, de fet, nosaltres entenem que durant la propera legislatura es podrien

crear 140.000 llocs de treball femenins, però pertanyen, sobretot, al món econòmic i de les infraestructures, i és veritat, però, en realitat, tenen tant o més –tenen tant o més, tant l'un com l'altre– de política social, de política de benestar i de promoció personal, que no pas estrictament de política econòmica.

Repeteix: no entraré en més concrecions, que no acabaríem mai. Simplement, assenyalo l'objectiu, el subratllo i m'hi comprometo. No només en renda, PIB, comerç exterior, tecnologia i TIC –les TIC– hem d'assolir durant els propers anys –és a dir, d'aquí al 2003, al 2004 o d'aquí al 2010, segons els casos–, no solament en tot això hem d'assolir el més alt nivell europeu, sinó també en l'estat del benestar. I això, per esperit de justícia, abans de res per esperit de justícia, i també perquè –com he dit i repetit– Catalunya només és viable si en fem una societat equitativa, cohesionada i afavoridora de la realització i de la promoció de les persones.

I això lliga amb la frase que he citat del president Macià, que vaig resseguir durant tot el meu discurs: la Catalunya socialment justa i la políticament lliure són indissociables. «Políticament lliure» vol dir democràtica, però vol dir també amb llibertat i poder per a defensar la seva identitat com a poble, com a nació. Amb tots els seus components de llengua, de cultura, de dret civil, d'institucions, de valors propis, etcètera. Un país, una nació ha de tenir, necessàriament, un component identitari. No és l'únic component que ha de tenir, això és cert; ha de tenir un model cívic i de la societat, ha de tenir un projecte polític, ha de tenir una estructura institucional, tots tan importants com el que més, però sense un fort sentiment d'identitat no hi ha país. A aquesta defensa, hi hem dedicat en el passat molt esforç; per defensar aquesta identitat, de vegades, hem hagut de tenir forts enfrontaments, sobretot fora de Catalunya. Aquesta identitat, seguirem defensant-la amb energia, amb tota l'energia. I ho seguirem fent tenint present que la bona convivència entre els sis milions de catalans ajuda molt a salvar la identitat. És més, per altra banda, fins i tot, arriba a ser un component, i volem que sigui un component d'aquesta identitat.

Ara bé –i torno al que abans deia de l'estat del benestar–, de la mateixa manera que he dit que seria infantil i, fins i tot, ridícul pretendre ser un país d'alt nivell competitiu europeu amb el pitjor finançament europeu, de la mateixa manera resultaria utòpic pensar que en aquestes condicions assegurarem un molt bon estat del benestar. Amb els recursos que tenim ja hem fet molt, ja ho he explicat i és fàcil de demostrar. I tots plegats, perquè hi ha un mèrit compartit, aquí, hem estat capaços de fer quelcom que és un mig miracle. Però per al salt que ens falta fer ara ens calen més recursos. Suposant que un país tingués la millor gestió del món, si tingués el pitjor finançament d'Europa, podria esperar-se'n un dels millors estats del benestar d'Europa? I al mateix temps, se li podria exigir que fos dels més competitius, que aixequés molt el nivell de la recerca, etcètera, etcètera? Seria irracional pretendre-ho. És per això que recordo el que abans deia: el debat que en el seu moment farem en aquest Parlament sobre el finan-

çament pot ser enfocat de moltes maneres, però, a més, serà el debat sobre la viabilitat del nostre estat del ben-estar.

M'he referit més d'un cop en el meu discurs a la necessària cohesió social que hi ha d'haver a Catalunya. També hi ha d'haver equilibri territorial. Tenim, a hores d'ara, un país més equilibrat que no teníem fa vint anys, totes les dades ho testifiquen: les de la renda, les de la població, les d'activitat econòmica i cultural, les d'equipaments de tota mena. Això és de subratllar, perquè el gran pes de la ciutat de Barcelona i de la seva àrea podia semblar que acabarien desequilibrant totalment i definitivament el país, i no ha estat així. Tenim la sort de tenir una gran capital que no ha xuclat la resta del país i que, en canvi, projecta vitalitat a tot el conjunt i fa de motor de tot el territori. I tenim la sort de tenir moltes ciutats, entre petites i mitjanes, i algunes d'especialment rellevants, que vertebrin i estructurin el territori. I en conjunt podem dir que, amb poquíssimes excepcions, tot Catalunya, tots els racons de Catalunya –tots els racons de Catalunya– s'han beneficiat molt del progrés d'aquests anys i n'han participat. La difusió territorial dels serveis socials i sanitaris, de l'ensenyament universitari, de les entitats culturals; la millora de les comunicacions; les portades d'aigua, la generalització territorial de l'activitat econòmica; la difusió, també, dels centres de decisió, tot això ha contribuït a la cohesió territorial i social de Catalunya.

Però encara que, en part, neutralitzat, com els deia, el perill de desequilibri persisteix i, a més, pot ser que apareguin nous factors de desequilibri. Posaré un exemple, un exemple d'això que els dic: Convergència i Unió i la Generalitat foren ja pels volts de 1986 els primers que varen reclamar el TGV, no solament entre Barcelona i Madrid, sinó també de Barcelona a França. Per tant, ara ens congratulem que vagi endavant. Però, des d'ara, hem d'estudiar com el TGV pot canviar l'esquema de país. Hi haurà una franja àmplia de territori de Catalunya, a l'entorn de l'eix Lleida, Tarragona - Reus - Valls, Barcelona i el seu entorn, Girona - Figueres, que es trobarà en condicions molt millorades de competitivitat, i hem d'estudiar des d'ara com relliguem bé la franja TGV amb la resta del país. És un exemple, només, que l'equilibri territorial requerirà per part del Govern una constant vigilància i actualització de criteris, a part, òbviament, d'una especial atenció pressupostària.

En aquest capítol, que hi he dit allò que afecta directament les persones, vull dedicar un apartat especial al tema de la família. No correspon als poders públics intervenir en la vida familiar pròpiament dita, però sí que hem de proporcionar-li els elements necessaris perquè la família pugui dur a terme la seva funció de solidaritat entre els seus membres, de formació i d'encaix social. Ho hem fet prou en el passat, això? No, no prou. Però abans d'explicar per què no prou, he de fer constar que, tant a través de la política pressupostària de l'Estat, com des d'iniciatives parlamentàries a Madrid, com des de la pròpia opció de Govern, tot i les limitacions competencials i pressupostàries, he de fer constar que, a través de tot això, durant els darrers anys hem aconseguit començar a introduir mesures ja d'una

certa entitat a favor de la família; però tot plegat segueix essent insuficient i hem de fer més i farem més d'ara endavant.

Dit això, si m'aturo a analitzar per què l'ajut a la família no ha estat suficient, ni aquí ni en el conjunt de l'Estat, és perquè conèixer les causes d'una situació sempre ajuda a millorar-la. Hi ha hagut en bona part de la nostra societat una devaluació de la família, especialment en molts ambients que creen opinió. Hi ha hagut, a més, la impressió, sobretot a la resta de l'Estat, que a Espanya la família era sòlida i que no calia ocupar-se'n. I això només en part era i només en part és veritat. Això, unit al fet que hi ha hagut durant els últims vint anys moltes urgències de gran volum i sovint de gran gravetat, ha anat arraconant, en gran part, les qüestions relacionades amb la família.

Val a dir, és veritat, que molt sovint el que ha passat per davant de la família han estat urgències molt reals, però també ha passat això que tan sovint passa, i és que coses urgents, però, de vegades, no tan urgents, han passat per davant de les importants. Coses no tan urgents i de vegades gens urgents però més llúides, més agraiades per l'opinió pública, més rendibles políticament a curt termini, han passat per davant. I no en faig retret, d'això, no faig retret d'això a ningú. No ho situo només en un sector concret; ha estat un fet molt generalitzat. Però això està canviant i ha de canviar. Ara ja tothom s'adona que sense famílies sòlides la crisi de la societat serà greu. Com diuen molts sociòlegs i polítics suecs, de tots els sectors polítics: a Suècia, sense famílies sòlides, l'estat del benestar trontollarà. I aquí també.

Nosaltres parlem molt d'infraestructures, sempre, no? Que si carreteres, que si ports, que si regadius... Doncs, bé, socialment parlant, la infraestructura principal, en termes generals de la societat, és la família. Parlem molt de la reforma escolar, dels mestres, de les ràtios escolars. Doncs, bé, en termes generals, el punt més decisiu per a la formació dels nens i dels joves és la família. En tot cas, una família amb problemes –problemes econòmics, d'habitatge, de feina, de convivència–, una família desestructurada, no sol ser un bon escenari per a la formació dels infants i dels adolescents. És per això que pensem dedicar a la política familiar una atenció i uns recursos creixents. Recursos que, en part, dependran del nou sistema de finançament, però que, en tot cas, han de representar un canvi quantitatiu i qualitatiu important respecte al que s'ha fet fins ara.

De tots els reptes que d'ara endavant tindrem, n'hi ha un que reclama una atenció molt especial, que és el de la immigració. No és d'estranyar que les principals iniciatives perquè a nivell espanyol es legisli sobre aquesta qüestió modificant l'actual Llei d'estrangeria sortissin de Catalunya, concretament del Govern català, de Convergència i Unió i d'Iniciativa per Catalunya. No és d'estranyar per dos motius: perquè els temes d'immigració i d'integració ens són familiars de sempre, i perquè tornarem a ser la part d'Espanya amb més immigració i, per tant, amb més problemes d'aquesta mena. I, fins i tot, la part on poden tenir més transcendència. Hi ha punts sobre els quals la posició a prendre és fàcil –la solució no ho és tant, però la posició a prendre és fàcil–: el dret dels immigrants a l'escolarització

dels seus fills, la sanitat, el respecte als drets humans, el dret al treball... I, de fet, en molts d'aquests camps, a Catalunya, ja s'hi treballa. Hi treballa la Generalitat; hi treballen molts ajuntaments; hi treballen organitzacions de la societat civil. Però el problema és i, sobre tot, serà de molta entitat. I caldrà fer molt més del que fins ara tots plegat hem fet. I amb les idees clares ho hem de fer, començant per la Generalitat, òbviament.

Ara, el problema no és només sanitari o de treball o d'habitatge, és més profund; ni és un problema polític, ni és un problema de dretes i esquerres: arreu del món, el foraster és rebut amb recel. Que aquest recel pot evolucionar segons com cap a la convivència i àdhuc la integració, o cap al rebuig. També a casa nostra aquest perill hi és, i cal actuar molt mentalitzant la gent, creant condicions, certament, creant condicions socials, econòmiques, jurídiques, condicions d'acolliment i d'incorporació a la nostra societat, que els assegurin a ells una vida digna, que facilitin la seva integració.

Però, a més, caldrà treballar molt mentalitzant els uns i mentalitzant els altres, fent molta pedagogia amb els uns i amb els altres. Ho repeteixo i ho subratllo: amb els uns i amb els altres. Els catalans –catalanoparlants o castellanoparlants– són gent instal·lada i, com deia, els immigrants els inquieten. I passa a tot al món, això, entenguem-nos, però aquí també. Els inquieten en un doble sentit. A molts els inquieten en el camp del treball, a altres... –no ara, en un moment, diguem-ne, d'eufòria econòmica, però en altres moments, sí, molt, i molt greument–, i a altres els inquieten perquè trenquen els seus hàbits, perquè els veuen un perill per a la seva societat, els veuen un perill per a la seva identitat. Se'ls ha de fer entendre que han de trobar..., als catalans –catalanoparlants, castellanoparlants–, se'ls ha de fer entendre que han de trobar una manera de conviure. I mirar d'obrir la nostra societat en un sentit integrador, però, naturalment, tothom ha d'entendre que això és un procés que sovint no és còmode.

Ara, als que vénen de fora també se'ls ha d'explicar a quin país vénen, i com és, i que aquest país té dret a seguir essent el que és. Als que vénen de fora se'ls ha d'explicar els seus drets i se'ls ha de tractar com a la gent de casa, però també, des del primer moment, se'ls ha d'explicar quins són els seus deures envers el país que els rep. I no em refereixo només a deures fiscals o de conducta ciutadana, sinó també de respecte i d'esforç de comprensió per la manera de ser del país d'acollida.

Durant els propers anys ha de ser una preocupació molt principal del Govern català aplicar la nova Llei d'immigració, més oberta que la d'estrangeria avui vigent; crear les millors condicions materials i socials possibles d'acollida, i, com deia, mentalitzar degudament tothom, els uns i els altres, amb el mateix objectiu que tradicionalment ha tingut Catalunya en aquest tema: que els immigrants –o almenys els seus fills, o els seus nés– puguin acabar sentint-se catalans.

He d'afegir una última part al meu discurs. Si diem que no hi pot haver nació si no hi ha societat, i si diem que el progrés d'un país depèn en bona part de la qualitat humana de la seva societat, si diem tot això, s'imposa

que, en un moment en què proposem a Catalunya uns objectius en tots els sentits molt ambiciosos..., s'imposa que ens preguntem com està la nostra societat, com ella, la nostra societat, vol participar en el seu progrés, i amb quins valors, amb quines bases de convivència vol que se sustenti, aquest progrés.

Ja fa temps, i en diverses ocasions –una d'elles justament va ser el debat de política general de l'any passat, aquí mateix– que dic que cal que, a Catalunya, es dugui a terme, per part de molta gent i molt diversa, una reflexió àmplia i, si convé, llarga sobre els valors. Deia en l'esmentat debat d'ara fa un any, que «el país d'alt llistó material, social i moral a què aspirem reclama una actitud positiva de les persones envers els altres i envers la collectivitat». Aquest país no el pot fer l'Administració sola. I veig que en diversos països europeus –països molt rics, amb un estat del benestar molt desenvolupat, amb alt nivell tecnològic, amb fama de ser molt cívics–, en aquests països, els seus dirigents plantegen a la ciutadania la necessitat d'una reflexió així, molt generalitzada, molt pública i, òbviament, gens interferida.

Durant els últims anys, a Catalunya s'han pres algunes iniciatives que ja van en aquesta línia. Però s'han de generalitzar molt més, i s'han de centrar menys en qüestions tècniques, polítiques i econòmiques –també, però no tan exclusivament– i s'han de centrar més en les relacions interpersonals i en les actituds envers la collectivitat i l'interès general; s'han de centrar més en tot allò que afecta la moral colectiva d'un país, que afecta la capacitat de la gent de contribuir al bé comú, que afecta la seva capacitat de tenir iniciativa i de tenir illusió.

I que ningú no s'equivoqui: això no és només una qüestió moral en el sentit més estricte de la paraula. A nosaltres ens podria passar el que passa a uns quants països europeus d'alt nivell: estan en una molt bona situació de benestar i de seguretat, però plana sobre d'ells el perill de la indiferència, del replegament i de la manca d'entusiasme i d'ambició. Dic que ens podria passar, no que ens passi ja –almenys, en aquest grau, afortunadament, no–, però hi podria haver aquesta tendència, perquè es dona a molts llocs d'Europa. I, per altra banda, per al salt endavant que proposem que Catalunya faci durant els anys propers, calen unes actituds humanament positives, individualment i col·lectivament creatives, esperançades. I repeteixo que això no són sermons, sinó que és quelcom que afecta l'estat d'ànim col·lectiu. I un dels actius més importants d'un país és l'estat d'ànim col·lectiu de la gent d'aquest país; el propi estat d'ànim és l'actiu o el passiu més important d'un poble. Per tant, entenc que val la pena que, això, ho fem.

Bé, demà, la segona sessió, demà, d'aquest debat d'investidura permetrà que jo, si vostès ho reclamen, doni més informació sobre el nostre programa de govern, en nom del qual demano el vot d'investidura. Jo podria, avui, haver enfocat el discurs d'una manera menys conceptual i més telegràfica, amb llista de coses concretes a fer: això, això, això, sanitat, medi ambient, agricultura, cultura, etcètera –i demà ho puc fer, si cal–; però m'ha semblat que avui era millor centrar-me en quatre grans conceptes, en quatre grans temes i en qua-

tre grans compromisos –el del finançament, el del poder polític, el del creixement econòmic i el de l'estat del benestar–, no presentats amb excés de detall, sinó formulats com els eixos que ens han de permetre, al final d'aquesta legislatura, haver avançat substancialment cap al model de nació i de societat, de societat i de nació, de nació i de societat, de societat i de nació, perquè –torno a dir-ho una vegada més– l'una i l'altra van entrelligades; que ens poden permetre haver avançat substancialment cap a aquest model, aquest model al qual aspirem.

I és sobre la base d'aquest plantejament que demano la confiança de la cambra.

Gràcies per la seva atenció.

(Aplaudiments en un sector de la cambra.)

El president

Moltes gràcies, molt honorable senyor. La sessió es reprendrà demà a les deu hores.

Se suspèn la sessió.

La sessió se suspèn a un quart d'una del migdia i dos minuts.